Cuối cùng, để kết thúc một danh sách khái quát những chức năng của Y tế công cộng, hãy để tôi đề cập thêm một loạt chức năng khác như quy hoạch sức khỏe, chiến lược sức khỏe, quản lý sức khỏe và kinh tế sức khỏe.

Rất nhiều nhà khoa học đã nỗ lực đánh giá tác động chung của tất cả những chức năng nói trên của Y tế công cộng. Và đây là kết luận của họ:

Trong suốt chiều dài lịch sử, đặc biệt là trong hai thập kỉ gần đây, Y tế công cộng đã đóng góp vào việc cải thiện sức khỏe của con người và kéo dài tuổi thọ của họ nhiều hơn là Y học. Điều này đã được đề cập trên một loạt các nghiên cứu đánh giá ngành này trên nhiều góc độ.

Giảng dạy Y tế công cộng

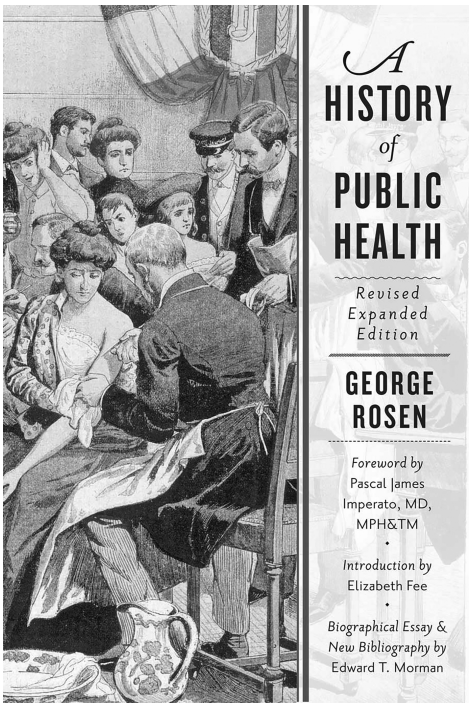
Cũng như Y học, thực hành Y tế công cộng phải được thực hiện bởi những người được đào tạo bài bản. Hãy xem việc đào tạo Y tế công cộng ở bậc đại học ở Việt Nam. Đại học Y tế Công cộng Hà Nội và một vài khoa Y tế công cộng trong các Đại học Y và Khoa Y của nhiều trường đều đào tạo các chuyên gia của ngành này. Hơn nữa:

Ở Việt Nam, sáu năm đầu đào tạo Y khoa cơ bản cũng bao gồm nhiều môn học về Y tế công cộng.

Tức là, mọi bác sĩ đều theo học một vài khóa học liên quan đến Y tế công cộng. Không nghi ngờ gì, đây là một trong những thành tựu vĩ đại nhất của hệ thống y tế Việt Nam.

Tuy nhiên, rất nhiều người cảm thấy rằng các khóa học này vẫn cần phải được cải thiện. Việc chọn lựa các môn học để đưa vào chương trình, thứ tự giảng dạy và chất lượng chương trình vẫn được cho là có nhiều thiếu sót. Thậm chí, có nhiều môn học trong chương trình giảng dạy không được định nghĩa rõ ràng là thuộc về một phần hay toàn bộ lĩnh vực Y tế công cộng.

Bởi vậy, vào năm 2005 tại Đại học Y Dược Thái Bình đã đề nghị tôi cải thiện chương trình giảng dạy về Y tế công cộng. Chúng tôi mở rộng dự án này về sau cho tất cả các khoa Y và Đại học Y trên tất cả các tỉnh của Việt Nam, ngoại trừ thành phố Hồ Chí Minh và Hà Nội. Chúng tôi lựa chọn thay đổi nội dung của những khóa học này trước, tạm hoãn những vấn đề liên quan đến chương trình học và phương pháp giảng dạy. Theo đó, chúng tôi giải thích về Y tế công cộng bằng một tuyển tập các ấn phẩm có tên "Các chủ đề cơ bản về Y tế công cộng" được xuất bản bởi Nhà xuất bản Y học Hà Nội. Các ấn phẩm này đều có liên quan đến nhau một cách trình tự như thế chúng có thể hợp lại thành một quyển sách lớn. Chúng đều nhấn mạnh những khái niệm căn bản và vai trò của những khái niệm này trong thực hành Y tế công cộng thay vì đề cập đến những chi tiết mang tính kĩ thuật. Dưới đây là những quyển đã xuất bản bằng tiếng Việt và tiếng Anh:

Cuốn sách về lịch sử Y tế công cộng của Geoge Rosen.

- Dịch tễ học – Chìa khóa của dự phòng (2012); bản in lần hai "Dịch tễ học – Chìa khóa của Y tế công cộng" sẽ sớm xuất bản.
- Giáo dục sức khỏe (2014).
- Khoa học dân số và Y tế công cộng (2014).
- Toán học và thống kê trong khoa học y tế (2017).
- Sức khỏe môi trường – Các nguyên lý cơ bản (2017).
- Dinh dưỡng –Từ góc nhìn dịch tễ học (sắp xuất bản).
- Y học cổ truyền và Y học phi chính thống (còn gọi là Y học thay thế) trong Y tế công cộng (đang thực hiện).

Một người thực hành trong một vài lĩnh vực chức năng của Y tế công cộng như được đề cập, có lẽ không cần có một cái nhìn toàn cảnh về ngành này. Tuy nhiên, cái nhìn đó lại rất cần thiết cho việc giảng dạy. Bởi vậy, chúng tôi đã định nghĩa Y tế công cộng ngay trong tập một của tuyển tập của mình.

Y tế công cộng là toàn bộ các hoạt động lý thuyết và thực hành liên quan đến sức khỏe con người và triển khai trên toàn bộ cộng đồng dân số chứ không phải trên một cá nhân cụ thể nào.

Một ví dụ: Khi Hương đưa con trai bị khó thở tên là Xanh đến Trạm Y tế xã và nếu triệu chứng đó là do cậu bé từng được điều trị ở đây thì đó là vấn đề của Y học. Nhưng nếu là tác dụng phụ khi cậu bé tham gia tiêm chủng phòng bệnh sởi trong chương trình tiêm chủng toàn quốc dành cho tất cả trẻ em ở lứa tuổi của Xanh thì đó là vấn đề của Y tế công cộng.

Từ định nghĩa ở trên cũng như từ thực hành của Y tế công cộng, rõ ràng, một trong những công cụ chính, nếu không muốn nói là quan trọng nhất của ngành này là *thống k*ê. Thật vậy, thống kê là khoa học của những đặc điểm